Ratsastusurheiluun liittyvät yhdistyskääntämis- ja tulkkaustilanteet filologin informaalina erikoistumisalueena

Laura Pihkala-Posti
Tampereen yliopisto

Abstract

This paper reflects on semi-professional translating and interpreting as a hobby. It is based on an autobiographical case study of translating and interpreting from Germanic languages into Finnish for the national and regional Icelandic horse riding associations. The translatorial actions are discussed within the framework of the Functionalist Translation Theory. The relation between the source text and the target text, the central role of the analysis of the function of the target text, the target text as a product of the translation process, and the role of the cultural and socio-cultural contexts in the translation process are discussed through examples. The interpreting of riding lessons is especially demanding, since it is a holistic and complex action situation which requires both interpretation and riding expertise from the interpreter. It is suggested that this kind of a special setting is worth further research.

Keywords: functionalist translation theory, skopos theory, semi-professional translating, translating and interpreting as a hobby, horse riding

Avainsanat: funktionaalinen käännösteoria, skopos-teoria, puoliammattimainen kääntäminen, kääntäminen ja tulkkaus harrastuksena, ratsastus

1 Johdanto

Ammattikääntäjät ja -tulkit erikoistuvat yleensä tiettyihin aloihin työn laadun varmistamiseksi, sillä erikoisalan tekstien kääntäminen ja tulkkaus asettavat omat haasteensa sekä sanaston että aihepiirin asiantuntemuksen suhteen. Varsinkin harrastustoimintaan liittyvillä pienillä aloilla on haastavaa löytää asiantuntevia kääntäjiä ja tulkkeja, vaikka sellaisille on tarvetta esimerkiksi harrastuksiin liittyvien yhdistysten tai pienimuotoisten yritysten piirissä. Näillä ei ole aina riittäviä taloudellisia resursseja suositeltujen ammattilaistaksojen mukaisten käännös- ja tulkkauspalkkioiden maksuun, minkä vuoksi ne käyttävät usein harrastustoiminnan piiristä löytyviä vapaaehtoisia maallikkoja tai puoliammattilaisia kääntäjiä ja tulkkeja.

Tässä artikkelissa reflektoin toiminnallis-kokemuksellista, informaalista erikoisalan kääntämisen ja tulkkauksen oppimisprosessiani (vrt. esim. Laine ym. 2007; Coffey 2004). Kyse on retrospektiivisestä omaelämäkerrallisesta tapaustutkimuksellista lähestymista-

vasta. **Informaalilla oppimisella** tarkoitetaan, että toiminnan ”tavoitteellisuus ja suunnitelmallisuus on oppijan itsensä määrittelemää eikä se tule valmiina esim. opetussuunnitelmasta. […] Usein informaalia oppimista tapahtuu erilaisissa työ- ja vapaa-ajan yhteisöissä” (Pedanet 2020). Esiteltävän oppimisprosessin kautta erikoistuin yhteen erikoisalaan: ratsastusurheiluun liittyvien aineistojen kääntämiseen germaanisista kielistä suomeen sekä saman alan konsekutiivitulkkaukseen molempiin suuntiin. Viittaan tässä artikkelissa sekä käännös- että tulkkaustoimintaani termillä **translatorinen toiminta**.

Kuvattavassa tapauksessa käänsin ja tulkkasin omaan harrastukseeni liittyviä sisältöjä osana harrastustoimintaani. Esimerkiksi **vapaaehtoiskääntäminen**-käsitteen määritelmä sisältää yleensä ajatuksen, että työ tehdään korvauksetta, joten se ei sellaisenaan sovellu tähän kontekstiin. Omassa tapauksessani laajemmista harrastustoimintaan liittyvistä käännöstöistä maksettiin nimittäin ainakin nimellinen palkkio. Siksi puhun omasta toiminnastani **puoliammatillisena harrastuskääntämisenä ja -tulkkauksena yhdistyskontekstissa**. Kyseistä käsitettä käytän, koska minulla on myös läheisen alan, siis germaanisen ja pohjoismaisen filologian ja kielenopettajan FM-koulutus, vaikka ammattipätevyys nimenomaan kääntäjän ja tulkin tehtäviin puuttuukin. Vaikka sain pääasiallisen toimeentuloni muualta, tein harrastuskääntämistä ja -tulkkausta varsin laajassa mittakaavassa. En käytä tapauksessani myöskään **maallikkokääntäminen**-käsitettä, koska sillä tarkoitetaan yleensä kääntämistä ilman kielialan ammatillista koulutusta. (Vrt. esim. Hokkanen 2015; Hokkanen & Kujamäki 2015; Kolehmainen, Koskinen & Riionheimo 2015.)

Artikkelin tavoitteena on kuvata hevosyhdistyksiin liittynyttä translatorista toimintaani peilaten sitä Hans J. Vermeerin ja Justa Holz-Mänttärin funktionaalisiin teorioihin. Uudemmat käännösteoriat olen rajannut tarkastelun ulkopuolelle, koska hyödynsin käännös- ja tulkkaustoimintaani aloittaessani nimenomaan mainituista teorioista saamiani näkökulmia ja vaikutteita. Havainnollistan omakohtaisin esimerkein, kuinka näitä teorioita voidaan soveltaa harrastuskontekstiin; näkökulma on epätyypillinen, sillä mainitut teoriat on luotu nimenomaan ammattikontekstiin ja niissä on korostettu ammattikääntäjän ja -tulkin roolia. Tukea omille ajatuksilleni näiden teorioiden soveltuvuudesta myös tapaukseni kaltaiseen kontekstiin löysin tätä artikkelia jo kirjoittaessani myös muiden tutkijoiden taholta (esim. Kolehmainen, Koskinen & Riionheimo 2015: 372–376). Nostan Holz-Mänttärin ja Vermeerin teorioista keskusteluun ne osa-alueet, jotka näyttäytyivät erityisen keskeisinä omien kokemusteni valossa. Teorioiden lyhyen esittelyn jälkeen pohdin esimerkiksi, millaista translatorinen toiminta on nimenomaan silloin, kun käännöksen toimeksiantajana on yhdistys, ja kuvailen islanninhevosharrastuksen parissa tehtävän kääntämisen ja tulkkauksen erityispiirteitä. Pohdin kokemusteni pohjalta translatorisen toiminnan ja lähdetekstin suhdetta, käännöksen kokonaistavoitteita sekä siihen liittyen tuotoksen laatukysymyksiä ja toiminnan kulttuurisidonnaisuutta. Lopuksi analysoin kokemuksiani ratsastusopetuksen tulkkauksesta. Esitän perusteita sille, miksi kyseisenkaltainen tulkkaustilanne on erityisen kiinnostava ja tutkimuksen arvoinen kompleksinen toimintatilanne, jonka lähdetuotosta on myös erityisen luontevaa tarkastella informaatiotarjouksena vermeeriläisessä ja holz-mänttäriläisessä mielessä.

Holz-Mänttärin ja Vermeerin teoriat tarkastelevat sekä kääntämistä että tulkkausta translatoriseen toimintaan kuuluvina. Mainitut translatorisen toiminnan tyypit sisältävät

monien yhtäläisyyksien lisäksi myös toisistaan poikkeavia elementtejä, mikä on syytä huomioida. Suullisen ja kirjallisen kielen vastaanottaminen ja tuottaminen eroavat toisistaan esimerkiksi merkkien välittymisen tavaltaan (visuaalinen vs. akustinen). Puhuttu kieli eroaa myös esimerkiksi lauserakenteeltaan kirjoitetusta. Tulkkaustoiminnan toteutus poikkeaa myös omassa aineistossani kirjallisen kääntämistoiminnan toteutuksesta, vaikka molemmat tapahtuivat samassa harrastusyhdistyskontekstissa. Siksi tarkastelen näitä kahta eri näkökulmaa omissa alaluvuissaan. Esittelen näkökulmia, jotka nousivat erityisen keskeiseen asemaan palatessani pohtimaan translatorista toimintaani varsin pitkän ajanjakson jälkeen: käsitelty toiminta tapahtui vuosina 1991–2010. Koska minulla on tallessa alkutekstit, käännösten eri tekstiversiot korjauskommentteineen sekä lopulliset julkaistut tekstit, minun oli mahdollista muistikuvien lisäksi palata varsin yksityiskohtaisesti vanhoihin käännösprosesseihini. Tulkkaustilanteista ei aikoinaan sen sijaan tehty tallenteita, ja siksi reflektoin niitä kokemusmuistin pohjalta.

2 Holz-Mänttärin funktionaalinen teoria translatorisesta toiminnasta

Tampereen yliopiston saksan kääntämisen professori Justa Holz-Mänttärin luoma ja siksi erityisesti tamperelaiseen käännöstieteeseen omien opintojeni aikaan, eli 1980- ja 1990-lukujen taitteessa vaikuttanut **prosessiorientoitunut, funktionaalinen tarkastelutapa** oli siihen aikaan uudenlainen lähestymistapa. Se liittyi läheisesti Vermeerin **skopos-teoriaan**, jossa käännöksen tavoite nostetaan keskiöön (esim. Vermeer 1989; Holz-Mänttäri 1984, 1988; Koskinen 2001). Vaikka opiskelinkin itse filologiaa, kävin kuitenkin pitkiä keskusteluja kääntämisen olemuksesta myös käännöstieteen opiskelijoiden kanssa, mikä vaikutti omaan ajatteluuni kääntämisestä ja sai minut perehtymään funktionaalisiin käännösteorioihin. Holz-Mänttäri ja Vermeer edustivat voimakkaasti ajattelutapaa, jonka mukaan käännöstiede on oma, eriytynyt tieteenalansa, jolla nähtiin olevan varsin vähän tekemistä filologisten tarkastelutapojen, esimerkiksi niin sanotun filologisen kääntämisen kanssa (ks. mm. Reiß & Vermeer 1984: 1, 35; Vermeer 1989; Holz-Mänttäri 1984, 1988). **Filologisella kääntämisellä** tarkoitetaan tässä lähestymistapaa, jossa erikielisiä tekstejä vertaillaan etenkin rakenteellisesti ja jossa kohdekielinen teksti noudattaa mahdollisimman tarkasti alkutekstin muotoa (vrt. esim. Schäffner 2004: 107–111). Tiukka filologian ja käännöstieteen erottelu oli tuolloin sinänsä ymmärrettävää, sillä käännöstiede oli ollut oma tieteenalansa Suomessa vasta lyhyen aikaa, minkä vuoksi sen eroa muihin tieteenaloihin saatettiin haluta erikseen korostaa. Esimerkiksi Tampereen yliopistoon käännöstiede saapui syksyllä 1981.

Vermeerin ja Holz-Mänttärin teorioissa käännöstyön keskiöön nostettiin **translatorinen toimintaprosessi** kokonaisuutena ja translatorinen tuotos eli **translaatti,** sekä erityisesti translaatin **skopoksen**, eli tuotoksen **vastaanottajan** ja **funktion** huomioiminen (Holz-Mänttäri 1984; Vermeer 1989; Koskinen 2001: 41). Toisin kuin aiemmin käännöstieteessä, translatorisen toiminnan kannalta varsin oleellinen lähdeteksti nähdään Vermeerin ja Holz-Mänttärin teorioissa ensisijaisesti **informaatiotarjouksena**, eikä kohdetekstiä nähdä sen suorana kopiona tai ekvivalenttina vastineena (vrt. Koskinen 2001: 22; Kolehmainen, Koskinen & Riionheimo 2015: 376–377). Kääntäjän roolina on

toimia ennen kaikkea kääntämisen tai tulkkauksen asiantuntijana, lähde- ja kohdeaineiston yhdistäjänä, mutta samalla kyseessä olevien kielien ja kulttuurien välisenä asiantuntijana, joka sopeuttaa lähdetekstin kohdekulttuurisiin tarpeisiin. Toiminnassa korostuu siis erityisesti kohdekielen ja -kulttuurin (tuotoksen) vastaanottajan rooli. (Holz-Mänttäri 1984; Vermeer 1989.)

Holz-Mänttärin funktionaalinen teoria toi uudella tavalla keskiöön tekstin tuottamisprosessin kontekstin ja sen sosiokulttuurisen tarkastelun translatorisessa toiminnassa. Tämä painotus sopii tulkintani mukaan erityisen hyvin johonkin spesifiin alakulttuuriin liittyvän translatorisen toiminnan tarkasteluun, esimerkkitapauksissani ratsastusharrastuskulttuurin käännös- ja tulkkaustilanteiden analysointiin (vrt. alla luku 4). Kääntämisen ja tulkkauksen kautta tapahtuva viestintä nähdään toimintana, joka alkaa siitä, että translatorinen toimija tulkitsee (kirjallisen tai suullisen) lähdetekstin. Erilaisten tulkintavaihtoehtojen seulonta on kiinteä osa tätä vaihetta (Vermeer 1989). Funktionaalisia teorioita noudattelevissa tarkastelutavoissa lähdetekstin tulkintaa tärkeämpään rooliin nousevat kuitenkin muut translatorisen prosessin osatekijät, kuten tuotoksen funktion analysointi ja toiminnan päämäärän eli skopoksen määrittäminen (Vermeer 1989; Holz-Mänttäri 1984, 1988; Koskinen 2001: 23), johon sisältyy erityisesti vastaanottajan tarpeiden kartoittaminen. Translatorisen toiminnan eri vaiheisiin liitetään funktionaalisessa, sosiokulttuurisessa tarkastelutavassa eri toimijoita eli **aktoreita** (Holz-Mänttäri 1984: 28–51), joiden kanssa kääntäjä toimii usein yhteistyössä määritelläkseen toimintansa tavoitteen. Kohdeteksti tuotetaan näin ennen kaikkea sen mukaan, mitä kääntäjä ja (mahdollinen) toimeksiantaja yhdessä hahmottavat tekstin käyttäjien tarpeiksi. Kääntäjän tehtävä on Vermeerin ja Holz-Mänttärin mukaan kuitenkin viime kädessä translatorisena asiantuntijana määritellä, mikä on funktionaalisesti ja kulttuurisesti toimivaa. Lopuksi kääntäjän lisäksi myös muut prosessiin osallistuneet toimijat arvioivat usein syntyneen kohdetekstin toimivuutta. Kääntäjä oppii tästä tarkastelusta seuraavia tehtävänantojaan varten, ja toimeksiantaja puolestaan saattaa toimivuuden perusteella ratkaista, käyttääkö samaa kääntäjää tai tulkkia uudelleen. Varsinaiselle vastaanottajalle kohdetekstin toimivuudella on luonnollisesti hyvin keskeinen merkitys. Mikäli teksti tai tulke ei toimi, siitä voi seurata erilaisia hankaluuksia. (Vermeer 1989; Koskinen 2001: 29.)

3 Puoliammatillinen harrastuskääntäminen ja -tulkkaus yhdistyskontekstissa

3.1 Islanninhevosharrastusta koskevan käännös- ja tulkkaustyön tausta ja sisältö

Pohjoismaisen ja keskieurooppalaisen ratsastuskulttuurin erikoislaji, askellajiratsastus islanninhevosilla, sekä islanninhevosharrastus laajemmassakin mielessä, alkoi levitä Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa sekä saksankielisessä maailmassa jo 20–30 vuotta Suomea aiemmin. Suomessa islanninhevoset alkoivat kasvattaa suosiotaan erityisesti Suomen Islanninhevosyhdistyksen perustamisen jälkeen vuodesta 1982 lähtien. Alalta puuttui kuitenkin yhdistyksen alkuvuosina niin suomenkielinen kirjallisuus kuin myös

asiajournalismi, joten suomalaiset olivat alussa ensisijaisesti skandinaavisten ja saksankielisten esitteiden, lehtien, kirjojen ja videomateriaalien varassa. Lisäksi ulkomaiset asiantuntijat tulivat Suomeen pitämään kursseja ratsastuksen harrastajille ja kilpailijoille. Tämä trendi vahvistui selkeästi 1990-luvun kuluessa, kun Suomessa alettiin vähitellen harjoittaa islanninhevosenpitoa ja askellajiratsastusta myös ammattimaisemmin, jolloin syntyi tarve alan suomenkieliselle kirjallisuudelle. Sen luomiseen tarvittiin asiantuntijoita, joilla oli sekä kielitaitoa että islanninhevosiin liittyvää osaamista. Monien islanninhevosharrastajien kielitaito ei kuitenkaan joitakin kaksikielisiä suomenruotsalaisia lukuun ottamatta useimmiten ollut riittävä islanninhevosta käsittelevien tekstien kääntämiseen, joista suurin osa oli julkaistu ruotsin ohella saksaksi, tanskaksi tai islanniksi. Käännösten ja tulkkeiden tarpeeseen oli vaikutuksensa myös kohdeyleisöllä, joka koostui pääosassa 10–15-vuotiaista nuorista.

Puoliammatilliseen translatoriseen toimintaani kuului islanninhevosharrastuksen puitteissa erilaisia käännöstöitä saksan, englannin, ruotsin ja tanskan kielestä: toimitin islanninhevosta käsittelevän käsikirjan erikielisten lähteiden pohjalta, käänsin kansainvälisiä urheilukilpailusääntöjä ja arvosteluohjeita yhdistyksen kilpailutoiminnan tarkoituksiin ja suomensin ratsastusoppikirjan sekä ratsastuksenohjaajakoulutuskurssien teoriamateriaaleja (esim. *FIPO Islanninhevosten kilpailusäännöt* 1995; *Erik Andersenin vinkkejä islanninhevosratsastukseen* 1998–2010). Näistä maksettiin myös ainakin nimellinen korvaus. Suomen Islanninhevosyhdistyksen lehden päätoimittajana käänsin kymmenen vuoden ajan keskimäärin 4–6 artikkelia vuosittain ratsastukseen sekä hevosten kouluttamiseen ja hoitoon liittyviä tietoartikkeleita. En saanut näistä artikkelikäännöksistä korvausta. Valitsin itse soveltuvat artikkelit ja hankin luvat kääntämiseen. Lisäksi toimintaani kuului ratsastuskurssien, tuomarikurssien ja ratsastuksenohjaajakoulutusten konsekutiivitulkkausta saksasta, ruotsista ja skandinaaviskasta suomeen ja takaisin näihin kieliin. Toimin tulkkina niin valtakunnallisen kattoyhdistyksen kuin myös sen paikallisosaostojen eli -kerhojen piirissä. Tämä tulkkaustyö tapahtui korvauksetta pääsääntöisesti kursseilla, joilla olin itse järjestäjänä ja/tai osallistujana. Seuraavaksi esittelen tarkempia näkökohtia niistä tapauksista, joissa yhdistys oli varsinainen toimeksiantaja, joka tilasi minulta käännöstyön ja maksoi siitä myös palkkion.

3.2 Käännöstyön järjestelyihin liittyviä näkökohtia yhdistystoimeksiannoissani

Tuon tässä luvussa esiin kokemuksiini perustuvia näkökulmia hevosalan yhdistyksistä käännös- tai tulketoimeksiantajana. Harrastustoimintaan liittyvissä yhdistyksissä johtokunta tai muu toimielin valitaan yleensä vapaaehtoisperusteisesti, joten sen jäsenten osaamisalueet voivat olla varsin sattumanvaraisia. Vastuuhenkilöiden vaihtuvuus voi olla myös varsin suuri, he saattavat vaihtua jopa vuoden välein. Vastuu yhdistysten taloudesta on kulloisellakin johtokunnalla, joka näin ollen tekee myös päätökset mahdollisista käännös- ja tulkkaustoimeksiannoista. Niillä ei kuitenkaan välttämättä ole aiempaa kokemusta tai käsitystä kääntäjän ja tulkin työstä ja hinnoittelusta, tai pätevyyttä arvioida tilatun käännöksen tai tulkkeen laatua. Harrastusyhdistysten toimijat eivät välttämättä tunne myöskään tekijänoikeussäännöksiä. Kokemukseni mukaan siksi voi esimerkiksi jäädä

epäselväksi, kuka omistaa käännösten tekijänoikeudet, ja miten kääntäjä tai jopa lähdeteksti mainitaan käännöksissä. Myös mahdolliseen kielentarkistukseen ja taittoon liittyvät asiat saattavat jäädä suunnitteluvaiheessa huomioimatta. Virallinen (kustannus)sopimus käännöksestä saattaa myös jäädä usein tekemättä. Ajatellaan, että riittää, kun jollekulle maksetaan palkkio käännöksestä ja tämä henkilö tekee tilatun käännöksen.

Islanninhevosyhdistyksessä, jossa toimin puoliammatillisena harrastuskääntäjänä ja -tulkkina, tavoitteena oli ensisijaisesti saada halutut aineistot käännetyksi nopeasti ja edullisesti. Asetettu tavoite vaikutti toimeksiantoihin esimerkiksi kääntäjän tai tulkin valinnan osalta. Kääntäjiä ja tulkkeja ei tuntemissani tapauksissa haettu esimerkiksi työpaikkailmoituksilla, vaan joku yksinkertaisesti vain päätyi hoitamaan tehtävät. Kyseessä saattoi olla esimerkiksi tarvittavaa lähde- tai kohdekieltä jossain määrin hallitseva henkilö, vaikkapa puheenjohtajan ystävä. Itse päädyin tekemään käännös- ja tulkkaustehtäviä, koska toimin aktiivisesti yhdistyksen toimielimissä, ja osittain myös siksi, että minulla oli kielialan tutkinto.

Kääntäessäni esimerkiksi ratsastusoppikirjaa *Erik Andersenin vinkkejä islanninhevosratsastukseen* toimin sekä kääntäjänä että tavallaan myös toimeksiantajana, sillä olin tuolloin yhdistyksen hallituksen jäsen. Toimeksiantajan roolissa kävin käännöksen oikeuksiin ja korvauksiin liittyvät neuvottelut kirjan ruotsinkielisten lähdetekstien kirjoittajien kanssa. Kääntäjän roolissa puolestaan huolehdin, että alkuteoksen nimen ohella myös minun nimeni tuli kirjan kansitekstiin, ja että kirjassa oli maininta ”suomennosta käytettäessä oltava myös kääntäjän antama lupa.” Yhdistys merkittiin teoksen painattajaksi ja myyjäksi. Yhdistys maksoi käännöstyöstä ensimmäisen painoksen yhteydessä kertakorvauksen. Seuraavien painosten yhteydessä huolehdin kääntäjänä kansilehden päivityksestä ja kirjan painatuksesta yhdistyksen maksaessa painokulut. Sain pienehkön matka-apurahan alan seminaariin, mutta varsinaista tekijänpalkkiota uusintapainoksista ei maksettu. Käännöstyö oli tässä tapauksessa ensisijaisesti panostus harrastusyhdistykseni tukemiseksi sekä mahdollisuus opetella erikoisalan tekstien kääntämistä, eikä sen pääasiallinen syy ollut oman toimeentulon hankinta, kuten päätoimisilla ammattikääntäjillä. Yhdistystoimijoiden kokemattomuus ja siitä johtuvat epäselvyydet näkyivät varsinkin uusintapainosten tekemisen käytänteissä. Kääntämäni ratsastusoppikirjan viimeistä painosta tehtäessä yhdistyksen johto oli vaihtunut käytännössä kokonaan. Tästä johtunut katko tiedonkulussa aiheutti käytännön ongelmia virallisen sopimuksen puuttuessa. Hallituksen uudet jäsenet eivät olleet esimerkiksi tietoisia siitä, että minulla oli alkuperäinen käännöskäsikirjoitus halussani ja että olin uusintapainoksia tehtäessä kulloinkin huolehtinut sen viemisestä painoon, tai että minulle oli virallisten kustannussopimusten tapaan annettu kulloinkin muutama tekijänkappale uudesta painoksesta.

4 Puoliammatillinen harrastuskääntäminen ja -tulkkaus yhdistyskontekstissa Vermeerin ja Holz-Mänttärin funktionaalisen paradigman mukaisena translatorisena toimintana

Edellisessä luvussa jo kuvatun toimeksiantajanäkökulman jälkeen keskityn tarkastelemaan toteutetun translatorisen toiminnan tavoitteita ja periaatteita, joihin liittyy muun

muassa käännöstoiminnan ja lähdetekstin suhde, käännöksen kokonaistavoite, sekä kääntämiseen liittyvät laatukysymykset ja toiminnan kulttuurisidonnaisuus. Lopuksi kuvaan omassa alaluvussaan toiminnallista ratsastusopetustilanteen tulkkausta, joka eroaa muista tarkastelemistani tapauksista erityisen kompleksisuutensa ja suullisen toteutuksensa kautta.

4.1 Toteutetun translatorisen toiminnan tavoitteita ja periaatteita

Vermeerin mukaan lähdetekstin merkityssisältö voidaan tulkita jossain määrin sekundaariseksi (vrt. Vermeer 1989; Koskinen 2001). Tässä artikkelissa tarkastelemani translatorisen toiminnan kontekstissa ja siihen liittyvien tapausten osalta totean, että ne sisälsivät varsin erilaisia tapauksia ja ratkaisuja suhteessa lähdetekstiin. Esimerkiksi hevosen ravitsemusta ja ruokintaa käsittelevää tekstiä tai kansainvälisiä kilpailusääntöjä (esim. *FIPO Islanninhevosten kilpailusäännöt* 1995) kääntäessäni minun oli välttämätöntä esittää alkutekstin sisältö mahdollisimman tarkasti suomeksi. Muuten olisi voinut syntyä jokin hevosen terveyttä tai henkeä uhkaava ruokintavirhe tai kilpailusääntöjen tulkinta olisi voinut vaikeutua. Jälkimmäisestä olisi pahimmillaan voinut seurata jopa juridisia ongelmia, jos doping-määräyksissä olisi ollut tulkinnanvaraa, tai jos sääntöjen pohjalta tehdyistä hylkäämisistä tai kilpailukielloista olisi protestoitu kilpailutuomioistuimeen. Myös ratsastusoppikirjan kääntäminen vaati erityistä sisällöllistä tarkkuutta, jotta lukija pystyisi toteuttamaan siinä kuvatut ratsastusharjoitukset lähdetekstin tarkoittamalla tavalla. Ohjeiden tarkkuus meni ratsastusoppikirjassa näin esimerkiksi tyyliseikkojen edelle, vaikka kyseessä ei ollut niin sanottu filologinen kääntäminen (vrt. luku 2). Translatorisia valintoja tehdessäni pyrin tarkkuudesta huolimatta Holz-Mänttärin teoriaa seuraten fokusoimaan kohdekieliseen (erikois)kulttuuriin ja sen käsitteistöön ja terminologiaan. Ilmaisutavan osalta tarkka käännös ei ollut välttämättä siis edes seikkaperäisissä ohjeissa kaikkein mielekkäin vaihtoehto, ja käytinkin sen sijaan holz-mänttäriläisessä mielessä ensisijaisesti suomalaisten ratsastajien jo tuntemia suomalaisia termejä ja käsitteitä, jolloin oli mahdollista saada heidät ymmärtämään annettu ohje osana ratsastukseen liittyvää käsitteistön ja harjoitteiden kokonaisuutta. Translatoriseen prosessiin kuului myös taustatyöstä: työstäessäni esimerkiksi erään islanninhevosen ruokintaa koskevan ruotsinkielisen tekstin sisältöjä suomenkieliseksi artikkeliksi jouduin selvittämään eri maiden rehuarvoyksikköjen vastaavuudet, jotta kykenin muuntamaan lähdetekstin esittämät yksikkömäärät suomalaisten lukijoiden ymmärtämään muotoon, sillä Ruotsissa oli siihen aikaan jo käytössä **megajoule** (MJ), Suomessa vielä **rehuyksikkö** (RY).

Käännöksen laatua tarkastellaan niin Vermeerin kuin Holz-Mänttärinkin teoriassa ennen kaikkea kunkin käännöstuotoksen funktion eli tehtävän ja kokonaistavoitteen eli skopoksen kautta (Vermeer 1989; Holz-Mänttäri 1984: 48–51; vrt. myös Koskinen 2001: 46). Tässä artikkelissa analysoiduissa esimerkeissä muun muassa sisällön ymmärrettävyyden ensisijaisuus johtuu näiden käännösten funktiosta, kun taas esimerkiksi kaunokirjallisuutta käännettäessä on korostettava muitakin, esimerkiksi tyylillisiä tekijöitä, kun kielen ilmaisuvoima pyritään optimoimaan. Sisältökeskeisyys on hyvinkin pragmaattinen, jopa pakon sanelema painotus tilanteessa, jossa toimeksiantajana on harrastusyhdis-

tys, jonka piirissä kyse on puoliammatillisesti pienillä palkkioilla toteutetusta translatorisesta toiminnasta. Kun palkkiotaso ei vastaa työmäärää, käännöksen raakateksti laaditaan usein varsin nopeasti. Translatorisen toiminnan ajallisesti mahdollisimman tehokas toteutus korostuu näin suhteessa laatuun. Lisähaasteensa tuo, että työ suoritetaan varsin usein normaalien työpäivien päälle, jolloin työtehokkuus voi olla matalampi esimerkiksi fysiologisista syistä, eikä lopputulos ole tällöin välttämättä erityisen hiottu. Kun tässä artikkelissa kuvattua asetelmaa verrataan täysin harrastuspohjalta vapaaehtoisesti tehtyyn käännöstyöhön, voidaan todeta, että siihen voisi ainakin periaatteessa laittaa paljonkin aikaa, koska silloin ei ole kyse lainkaan tekijän toimeentulosta, vaan harrastuksesta, tai toiminta perustuu yleiseen hyötyyn (vrt. Olohan 2014). Mahdollinen puuttuva käännösosaaminen ja -kokemus voi tällöin kuitenkin vaikuttaa lopputuloksen laatuun reilusta aikaresurssista huolimatta.

Kääntäjänä ja tulkkina toimiessani alan lähdekielinen sanasto ja terminologia sekä niiden kohdekieliset vastineet muuttuivat minulle vähitellen yhä tutummiksi. Samoin translatorisen toiminnan rutiinit paranivat, tiedonhankintastrategiani kehittyivät ja käännösnopeuteni kasvoi. Niukkaresurssisesti laadituissa pikakäännöksissä laatuhaasteena oli kuitenkin muun muassa lähdekielen vaikutus kohdekielisiin tuotoksiin. Lauseita olisi voinut hioa ja parannella merkittävästi, jos aikaa olisi ollut, mutta usein jouduttiin tyytymään siihen, että sisältö oli ymmärrettävässä muodossa. Kun tarkastelen nyt lähdekielen, eli tässä tapauksessa germaanisten kielten vaikutusta tuolloin tekemieni yhdistyskäännösten suomen kieleen, totean, että niissä korostuivat sisällön välittäminen sekä islanninhevoskulttuuriin ja sen käsitteistöön liittyvät tekijät huolitellun suomen kielen kustannuksella. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kohdetuotoksissa on varsin usein germaanisten kielten rakenteen tai sanaston vaikutusta, sillä en aina ehtinyt hioa esimerkiksi sanajärjestystä tai sanavalintoja suomelle tyypillisimmäksi.

Korjaus- ja oikoluku saattoi yhdistyksessä jäädä resurssisyistä kokonaan väliin, tai valmiin käännöksen luki tehtävään suostunut vapaaehtoinen, joka ei saanut tehtävästään korvausta. Tällä olisi saattanut periaatteessa olla vaikutusta tarkastuksen laatuun, mutta korjausjälki oli kuitenkin pääsääntöisesti varsin huolellista. Enemmistöllä tarkistuslukijoista ei myöskään ollut kieli-, viestintä- tai käännösalan koulutusta, mutta suurimmalla osalla oli kuitenkin vähintään puoliammattimainen hevosalan tausta, mikä johti toisinaan myös relevantteihin kommentteihin erityisesti alan terminologian suhteen, vaikka korjauskommenteissa olikin usein kyse kielellisistä ja ilmauksellisista makuasioista. Poikkeuksia myös kuitenkin löytyi: esimerkiksi ratsastusoppikirjan käännöksen oikoluki Islanninhevosyhdistyksen jäsen, joka oli työskennellyt kirjakustantamossa ja jolla oli kokemusta käännösten oikoluvusta.

Alla olevat kuvat 1 ja 2 havainnollistavat toteuttamieni käännöstöiden korjauslukuvaihetta. Kuvassa 1 on kansainvälisten *FIPO Islanninhevosten kilpailusääntöjen* raakakäännöksen tarkistuskommentteja. Niistä näkyy esimerkiksi, että tekemääni raakakäännökseen on jäänyt saksan kielen sanaston vaikutusta, kuten sana *starttiboksi,* tai suomen kielelle vähemmän tavallisia verbivalintoja, kuten *tulisi olla*. Kuvassa 2 *Erik Andersenin vinkkejä islanninhevosratsastukseen* -kirjan ruotsi–suomi-raakakäännöksen tarkistuskommentit havainnollistavat suomen ja ruotsin välisiä eroja. Niitä ovat muun muassa yksikön toisen persoonan käyttö ohjeissa ruotsin vaikutuksesta sekä possessiivisuffiksin

käyttö: ruotsin *halsen* on raakakäännöksessä suomennettu *kaulaa*, johon kielenkorjaaja ehdottaa muotoa *kaulaansa*. Näissä tapauksissa alkukielen vaikutus on jäänyt näkyviin vapaa-aikana päivätyön päälle suorittamassani käännöstyössä ja ilmentää samalla käyttämääni käännösstrategiaa, jossa pyrin tuottamaan pragmaattisen raakakäännöksen mahdollisimman nopeasti.

Kuva 1: FIPO-kilpailusääntöjen raakakäännöksen tarkistuskommentteja

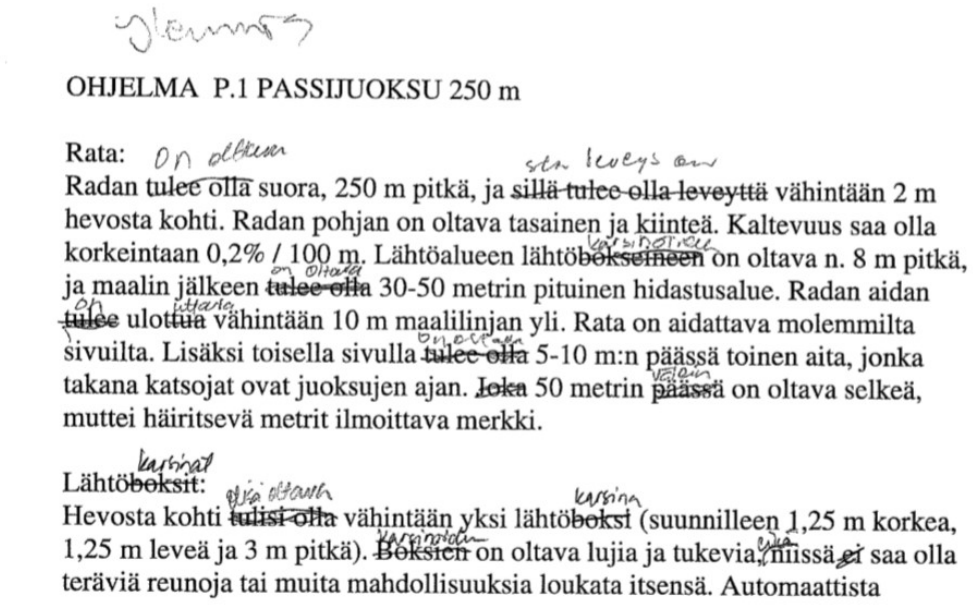

OHJELMA P.1 PASSIJUOKSU 250 m

Rata:
Radan tulee olla suora, 250 m pitkä, ja ~~sillä tulee olla leveyttä~~ vähintään 2 m hevosta kohti. Radan pohjan on oltava tasainen ja kiinteä. Kaltevuus saa olla korkeintaan 0,2% / 100 m. Lähtöalueen lähtö~~bokseihin~~ on oltava n. 8 m pitkä, ja maalin jälkeen ~~tulee olla~~ 30-50 metrin pituinen hidastusalue. Radan aidan ~~tulee~~ ulottua vähintään 10 m maalilinjan yli. Rata on aidattava molemmilta sivuilta. Lisäksi toisella sivulla ~~tulee olla~~ 5-10 m:n päässä toinen aita, jonka takana katsojat ovat juoksujen ajan. ~~Joka~~ 50 metrin päässä on oltava selkeä, muttei häiritsevä metrit ilmoittava merkki.

Lähtö~~boksit~~:
Hevosta kohti ~~tulisi olla~~ vähintään yksi lähtö~~boksi~~ (suunnilleen 1,25 m korkea, 1,25 m leveä ja 3 m pitkä). ~~Boksien~~ on oltava lujia ja tukevia, niissä ~~ei~~ saa olla teräviä reunoja tai muita mahdollisuuksia loukata itsensä. Automaattista

Kuva 2: *Erik Andersenin vinkkejä islanninhevosratsastukseen* -ratsastusoppikirjan raakakäännöksen tarkistuskommentteja

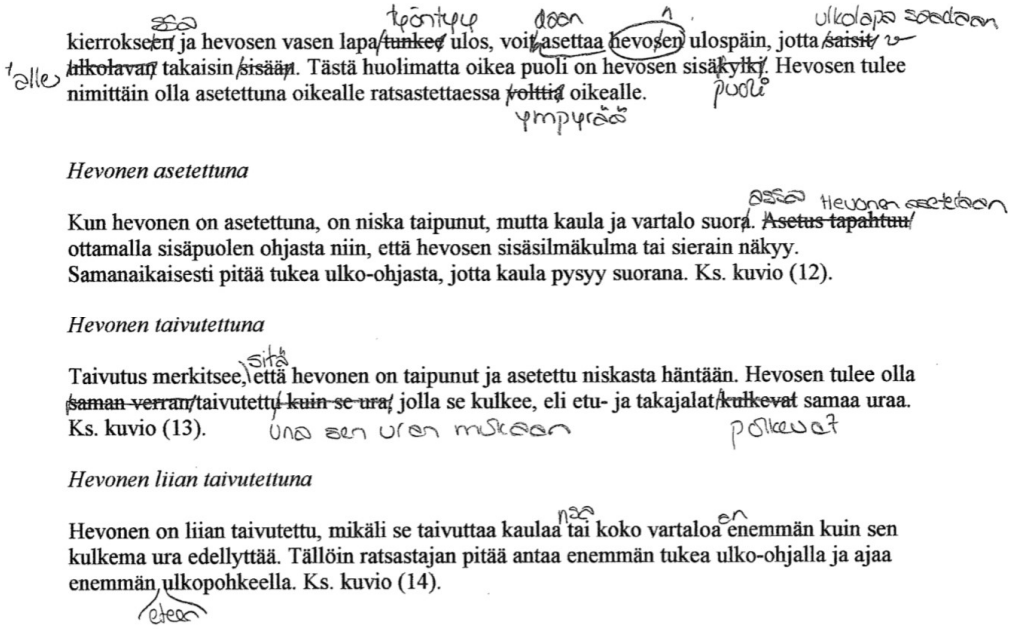

kierroksen ja hevosen vasen lapa ~~tunkee~~ ulos, voit asettaa hevosen ulospäin, jotta ~~saisit~~ ~~ulkolavan~~ takaisin ~~sisään~~. Tästä huolimatta oikea puoli on hevosen sisäkylki. Hevosen tulee nimittäin olla asetettuna oikealle ratsastettaessa ~~volttia~~ oikealle.

Hevonen asetettuna

Kun hevonen on asetettuna, on niska taipunut, mutta kaula ja vartalo suora. ~~Asetus tapahtuu~~ ottamalla sisäpuolen ohjasta niin, että hevosen sisäsilmäkulma tai sierain näkyy. Samanaikaisesti pitää tukea ulko-ohjasta, jotta kaula pysyy suorana. Ks. kuvio (12).

Hevonen taivutettuna

Taivutus merkitsee, että hevonen on taipunut ja asetettu niskasta häntään. Hevosen tulee olla ~~saman verran~~ taivutettu ~~kuin se ura~~, jolla se kulkee, eli etu- ja takajalat ~~kulkevat~~ samaa uraa. Ks. kuvio (13).

Hevonen liian taivutettuna

Hevonen on liian taivutettu, mikäli se taivuttaa kaulaa tai koko vartaloa enemmän kuin sen kulkema ura edellyttää. Tällöin ratsastajan pitää antaa enemmän tukea ulko-ohjalla ja ajaa enemmän ulkopohkeella. Ks. kuvio (14).

Erikoisaloihin liittyy omia yhteisöjä omine alakulttuureineen. Alakulttuurin parissa toimittaessa esimerkiksi käytetyn kielen sosiokulttuurisiin merkityksiin ja tyyliin, kuten sanavalintoihin on siis tärkeää kiinnittää huomiota. Hevosurheilu- ja harrastuskulttuuriin liittyvän translatorisen toiminnan peilaaminen Holz-Mänttärin funktionaaliseen teoriaan on erityisen perusteltua ja mielekästä juuri teorian sosiokulttuurisen painotuksen takia. Kun puolestaan tulkataan ratsastustuntia, siis oppimistilannetta, myös muilla tekijöillä kuin sosiokulttuurisidonnaisilla sana- ja tyylivalinnoilla on merkittävä rooli, esimerkiksi eleillä ja äänensävyillä. Tarkastelen ratsastusopetuksen tulkkaamiseen liittyviä seikkoja lähemmin seuraavassa alaluvussa.

4.2 Ratsastuksenopetuksen tulkkaus erikoisosaamista vaativana kompleksisena tilanteena

Ratsastusvalmennuksen ja -opetuksen tulkkaus on analyysini mukaan varsin kompleksinen holistinen toimintatilanne, jossa lähdeteksti on (yleensä) suullisessa muodossa. Relevantti, tilannetta palveleva tuotos on erityisen oleellinen elementti nimenomaan tällaisessa tilanteessa ja kontekstissa, jossa ei ole kyse ainoastaan kielellisesti puheeksi koodatun informaation siirrosta henkilöltä toiselle tulkin kautta, vaan lisäksi **pyritään muuttamaan ratsastajan kehollista toimintaa vieraskielisen opettajan neuvojen ja toiveiden mukaisesti**. Tällöin alkuperäisen kielellisen toiminnan muuttuminen kohdekieliseksi toiminnaksi on vain välivaihe. Tavoitteen saavuttaminen, siis käännös- tai tulkkaustoiminnan onnistuminen (vrt. Koskinen 2001: 25) todentuu vaiheittain. Ensin on tarkasteltava sitä, onko tulke sellainen, että ratsastaja **ymmärtää**, miten toimintaa hevosen kanssa pitäisi muuttaa. Tilanne ei kuitenkaan lopu tähän, vaan ymmärrys näkyy ja **todentuu** seuraavaksi konkreettisesti siinä, **pystyykö ratsastaja muuttamaan toimintaansa saamiensa ohjeiden mukaan**. Verbaalisen tulkkaustoiminnan varsinainen tavoite menee kuitenkin vielä tätäkin pidemmälle: **tarkoituksena on ratsastajan kehollisen ja ajatuksellisen toiminnan pysyvämpi muuttuminen**, siis **oppiminen** (tai opitun vahvistaminen, kun kyseessä on palaute oikein suoritetusta harjoitteesta). Tällaisessa poikkeuksellisen kompleksisessa erityiskontekstissa tulkkaustilanteen onnistumiseen vaikuttavat tulkkauksen laadun lisäksi keskeisesti myös tulkkauksen vastaanottajan ominaisuudet ja valmiudet. Vaikka vastaanottaja ymmärtäisi tuotoksen sisällön, hän ei välttämättä pysty toteuttamaan saamansa ohjetta välittömästi samassa ratsastustilanteessa, sillä esimerkiksi ohjeen sisäistämiseen, kehonhallintaan, motorisiin kykyihin, ratsastuskokemukseen ja -taitoin tai teoreettisten ja käsitteellisten seikkojen ymmärrykseen voi liittyä haasteita. Myös hevosen ominaisuudet, kuten koulutusaste ja luonteenpiirteet, vaikuttavat merkittävästi toiminnalliseen lopputulokseen, mikä myös monimutkaistaa toiminnan aktorikarttaa holz-mänttäriläisessä mielessä.

Vermeerin (1989) skoposteoriassa käännösprosessiin sisältyy mahdollisuus epäsymmetriseen lähteen ja kohdetuotoksen ekvivalenssisuhteeseen, eli mahdollisuus lisätä translatoriseen lopputuotokseen sisältöä, jota lähdetekstissä ei ole. Tällainen tilanteen mukaan joustava, tulkesisältöön suhteellisen vapaasti suhtautuva lähestymistapa sopii tähänastisen toiminta-analyysini ja reflektioni perusteella erityisen hyvin juuri ratsastusvalmennuksen tulkkaustilanteeseen. Ratsastusopetusta tulkatessani ylivoimaisesti

tärkeintä oli saavuttaa tulkkeen tavoite ratsastajan ja hevosen toiminnan tasolla, eikä se, miten tarkasti tulkkaustuotos seuraa vieraskielisen opettajan tai valmentajan alkuperäisen ilmaisun rakennetta. Tulkattava toimintaohje ei välttämättä myöskään ollut aina täydellinen, joten tulkin tekemät sisällölliset lisäykset saattoivat selventää opettajan sanomaa eli ne olivat niin sanotusti didaktisesti täydentäviä sisältöjä eli lisäohjeita. Tulkki toimii siis tavallaan apuopettajana ja tekee usein myös tekemään tarkistuskysymyksiä sekä tulkkaamallensa opettajalle että tämän oppilaille. Tulkattaessa on tavallista, että tulkkeeseen tulee lisäyksiä ja poistoja myös siksi, että tulkin muistikapasiteetti on rajallinen (vrt. esim. Hiltunen 2019). Ratsastuksenopetustilanteen didaktisen tulkkauksen kieli on kokemukseni mukaan usein varsin puhekielenomaista, etenkin kun tulkataan nuorille ratsastajille. Myös äänensävyillä, painotuksilla ja non-verbaalisella viestinnällä on tässä kontekstissa iso merkitys.

Edellä kuvatut, tulkkauksen tilannekompleksisuuteen liittyvät näkökohdat puhuvat sen puolesta, että tulkilla on oltava sekä tulkkaustaitoa että kehollisen toiminnan muuttamiseen johtavan erityisalan (tässä tapauksessa islanninhevosratsastuksen) riittävä tuntemus, jotta tulkkaus toimii saumattomasti ja lopputuloksena on toivottu kehollisen lopputuotoksen tai -reaktion saavuttaminen. Voitaisiin jopa väittää, että ratsastusalan ja sen terminologian tuntemus ovat yhtä tärkeitä tai jopa tärkeämpiä kuin kieli- ja viestintäalan asiantuntijuus, sillä ratsastuskulttuurin tuntemuksella on kielellisen kompetenssin ohella merkittävä vaikutus ratsastustulkkauksen onnistumiseen (vrt. Holz-Mänttärille tyypillinen kääntäjän lähde- ja kohdekulttuurikompetenssin korostaminen, esim. Holz-Mänttäri 1984: 32–38; 1988: 48–54). Ratsastuskulttuurikompetenssiin voidaan katsoa kuuluvan muun muassa teoreettinen asiantuntemus, kuten käsitteiden tuntemus, sekä ratsastus- ja mieluiten myös opetus- ja valmennuskokemus. Toiminta tulkkina tällaisessa asetelmassa laajentaa myös usein tulkin aihekompetenssia. Holz-Mänttärin (esim. 1984: 159) esittämä näkemys, jonka mukaan sisältöasiantuntijuus voidaan tuoda translatoriseen toimintaan jonkun toisen aktorin kuin itse kääntäjän tai tulkin kautta, ei tässä kompleksisessa erityiskontekstissa ole kovin varteenotettava vaihtoehto.

4 Lopuksi

Harrastustoimintaan liittyvää translatorista oppimisprosessiani reflektoidessani totean, että toimintani kattoi harrastus- ja yhdistyskääntämisen puolella toimiessani useita sellaisia ulottuvuuksia, joita ammattikääntäminen ei sisällä. Toimintani kääntäjänä tai tulkkina sai tässä tapauksessa ensisijaisesti alkunsa omasta tiedonhalustani, mutta myös halustani levittää tietoa ja osaamista muille samanmielisille, joilla ei kielimuurien takia ollut niihin pääsyä ilman apua. Yksittäinen käännösprosessi tai tulkkaustilanne oli tässä kontekstissa osa pienen intressiryhmän sosiaalista vuorovaikutusta, jonka osana kääntäjänä ja tulkkina kiinteästi toimin. Siksi Holz-Mänttärin teorian sosiokulttuurinen ulottuvuus näyttäytyy juuri tässä kontekstissa erityisen keskeisenä tekijänä. Lisäksi kyseessä oli samanaikainen eri tasojen ja alojen oppimisprosessi: toiminnan seurauksena käännös- ja tulkkausrutiinini kasvoivat vähittäin samalla, kun islanninhevosiin liittyvä osaamiseni syventyi merkittävästi. Osoituksena tästä oli muun muassa se, että läpäisin alan vaativan kansainvälisen islanninhevosurheilutuomarikokeen ja saavutin kansainvälisen islanninhevosratsastuksen

ohjaajan pätevyyden. Käänsin ja tulkkasin islanninhevosharrastukseen liittyen varsin vaihtelevia sisältöjä. Tuotokset erosivat myös tyyliltään toisistaan välillä merkittävästikin. Erityisesti kilpailusäännöstöt ovat varsin muodollista kieltä, joka sisältää juridisia käsitteitä ja termejä. Tilanteesta riippuen tulkkaus saattoi olla muodollista (ratsastusteorianopetustulke) tai varsin puhekielistä (ratsastuksenopetustulke nuorille).

Lähempi käännöstuotosten analyysi, esimerkiksi lähdetekstin, käännöksen ensimmäisen version, sen korjauskommenttien ja lopullisen tekstin vertailu, on vielä edessä. Kuten johdannossa mainitsin, tulkkaustilanteista ei tehty aikanaan tallenteita, joita voitaisiin analysoida. Siksi keskityin tässä artikkelissa analysoimaan kokemusmuistissa olevia näkökohtia. Koska ratsastukseen liittyvä tulkkaus on tarkemman tutkimisen arvoista, tarkoituksenani on alkaa kerätä aiheesta videomateriaalia ja analysoida sitä multimodaalisia menetelmiä käyttäen.

Lähdeluettelo

Tutkimusaineisto

[Andersen, Erik] 1998–2010. *Erik Andersenin vinkkejä islanninhevosratsastukseen*. Suomentanut Laura Pihkala-Posti. 1.–5. painos. Tampere: Suomen Islanninhevosyhdistys. [Ruotsinkielinen alkuteos Erik Andersen 1995. *Islandshästkolans tips och råd för ryttare*. Tollerend: Svenska Islandshästförening.]

FIPO Islanninhevosten kilpailusäännöt 1995. Suomentanut Laura Pihkala-Posti. Tampere: Suomen Islanninhevosyhdistys. [Saksan- ja englanninkielinen alkuteksti FEIF Internationale Föderation der Islandpferde-Vereine. *Islandpferde Prüfungsordnung*. 1993. / International Federation of Icelandic-Horse Associations. *Rules for Icelandic Horse Events*. 1993.]

Islanninhevoskuulumisia. Vuosikerrat 1992–2002. Toim. Laura Pihkala-Posti. Tampere: Suomen Islanninhevosyhdistys.

Islanninhevosystävän käsikirja 1991. Toim. Laura Pihkala. Järvenpää: Suomen Islanninhevosyhdistys ry PR-valiokunta.

Kirjallisuuslähteet

Coffey, Amanda 2004. Autobiography. Teoksessa: Michael S. Lewis-Beck, Alan Bryman & Tim Futing Liao (ed.) *The SAGE encyclopedia of social science research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications [viitattu 18.9.2019].

Hiltunen, Sinikka 2019. Onko työmuistin joustava päivittäminen simultaanitulkkien erityistaito. Esitelmä. *XVII Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi,* Tampere 12.–13.4.2019.

Hokkanen, Sari 2015. Tulkkausta arjessa ja ammatissa. *Virittäjä* 119:3, 428–434.

Hokkanen, Sari & Pekka Kujamäki 2015. Ei-ammatillisen kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen oma konferenssisarja. *Virittäjä* 119:3, 422–425.

Holz-Mänttäri, Justa 1984. *Translatorisches Handeln. Theorie und Methode.* Helsinki: Suomalainen Tiedeakatemia.

Holz-Mänttäri, Justa 1988. Translation und das biologisch-soziale Gefüge. Teoksessa: Justa Holz-Mänttäri (Hrsg.) *Translationstheorie - Grundlagen und Standorte*. Studia translatologica. Ser. A. Vol. 1. Tampere: Tampereen yliopisto, 39–57.

Kolehmainen Leena, Kaisa Koskinen & Helka Riionheimo. 2015. Arjen näkymätön kääntäminen. Translatorisen toiminnan jatkumot. *Virittäjä* 119: 3, 372–400.

Koskinen, Johannes 2001. *Hans J. Vermeerin ja Justa Holz-Mänttärin käännösteorioiden paradigmaattisuus*. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavissa: http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-9367 [viitattu 18.8.2019].

Laine, Markus, Jarkko Bamberg & Pekka Jokinen (toim.) 2007. *Tapaustutkimuksen taito.* Helsinki: Gaudeamus.

Olohan, Maeve 2014. Why do you translate? Motivation to volunteer and TED translation. *Translation Studies* 7:1, 17–3.

Pedanet 2020. Informaali oppiminen. Saatavissa: https://peda.net/hankkeet/oppijat/ovo/lahtokohdat/informaali [viitattu 18.1.2020].

Reiß, Katharina & Hans J. Vermeer 1984. *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie.* Tübingen: M. Niemeyer.

Schäffner, Christina 2004. Systematische Übersetzungsdefinitionen. Teoksessa: Harald Kittel, Armin Paul Frank, Norbert Greiner, Theo Hermans, Werner Koller, José Lambert & Fritz Paul (Hrsg.) 2004. *Übersetzung - Translation - Traduction.* 1. Teilband. Berlin: Walter de Gruyter.

Vermeer, Hans J. 1989. *Skopos und Translationsauftrag.* Heidelberg: Universität Heidelberg.

Kirjoittaja

Laura Pihkala-Posti toimii saksan ja ruotsin lehtorina Tampereen kaupungin lukiotoimessa ja väitöskirjatutkijana Tampereen yliopistossa. Lisäksi hän on toiminut oppikirjailijana, kääntäjänä, tulkkina, apurahatutkijana, projektitutkijana ja yliopisto-opettajana. Hänen tutkimusaiheitaan ovat mm. interaktiiviset autenttiset virtuaaliset kielenoppimisympäristöt, suullinen viestintä eri konteksteissa, kulttuurienvälinen viestintä sekä aikamuotojen kääntäminen germaanisten kielten ja suomen välillä.
Sähköpostiosoite: laura.pihkala-posti (at) tampere.fi